

occurrent, cum rei domesticæ atque etiam corporis A dispendio perficiemus, uti condecet Rhemensem, quem antecessores vestri, præ omnibus Gallicanis pensi habentes, primatu donarunt in Sixto primo totius regionis præsule a beato Petro apostolorum principe huc destinato, etiam Hormisdas papa Remigium per omnem Galliam vices suas obire voluit, quæ modo adjicienda videntur, ne forsitan Rhemi nostri sub Nortmannorum ruinis, quod Deus avertat, sepulti, etiam pontificum oblivione sepeliantur.

Propterea commendata velim quæ Marino et Adriano supplex proposui privilegia, necnon Ramponis fratris mei munificam proerigendo monasterio donationem, et cum Bruinisidus non desistat donata de peculiari, tandem anathemate feriatur: sunt et alii qui Rhemensis Ecclesiæ bona corrodant, in quos Carolus imperator, si verbulo pontificio præmoneatur, facile animadverteret.

EPISTOLA II.

AD CAROLUM CALVUM IMPERATOREM.

(Anno 894.)

De pacto cum Normannis inito.

Quis enim, qui vobis sicut oportet fidelis est, non expavescat, vos inimicorum Dei amicitiam velle, et in cladem ac ruinam nominis Christiani pagana arma et fœdera detestanda suscipere? Nihil enim distat utrum quis se paganis societ, an abnegato Deo idola adoret. Nam si, ut ait Apostolus, mores bonos colloquia prava corrumpunt (I Cor. xv), quanto magis corrumpitur castitas animæ Christianæ ethnicorum consiliis et societate? Neque enim poterit non imitari quod assidue viderit: quin potius assuescet paulatim, et quasi vinculo malæ consuetudinis trahetur ad facinus. Certe progenitores vestri reges, deposito gentilitio errore, divino cultui se sublimiter subdiderunt, et a Deo semper auxilium expetiverunt, propter quod et feliciter regnaverunt, et regni hæreditatem ad suos posteros transmise-

runt. Vos e contra nunc Deum relinquitis. Dicam certe, licet nolens, quia Deum relinquitis, cum vos ejus hostibus sociatis. Unde et merito prophetica illa vox ad vos dirigitur, quæ quondam ad regem Israel similia facientem directa est: *Impio præbes auxilium, et his qui oderunt Deum amicitia jungeris* (II Par. xix). Et certe cum deberetis malis præteritis terminum ponere, et rapinis et deprædationibus pauperum renuntiare, ac pro his omnibus penitentiam agere, nunc ad majorem iram Dei provocandam, his qui Deum ignorant, et in sua feritate confidunt, vos conjungitis. Credite mihi, quia nunquam sic agendo ad regnum pervenietis, imo velociter disperdet vos Deus, quem irritatis. Hactenus quidem de vobis meliora sperabam: nunc video vos cum omnibus consanguineis vestris periturum, si tamen hoc vere vultis agere, et talibus consiliis acquiescere. Revera qui tale vobis dant consilium, non fideles, sed per omnia infideles esse comprobantur, quos si audire volueritis, terrenum simul et cœleste regnum amittetis. Deprecor itaque vos per Deum, ut tale deseratis consilium, neque velitis vos in æternum præcipitare interitum, et mihi cæterisque, qui secundum Deum vobis fideles sunt, æterni doloris afferre dispendium. Melius enim fuerat vos non nasci, quam diaboli patrocinio velle regnare, et illos juvare quos deberetis per omnia impugnare. Sciatis enim, quia si hoc feceritis, et talibus consiliis acquieveritis, nunquam me fidelem habebitis, sed et quoscunque potuero a vestra fidelitate revocabo, et cum omnibus coepiscopis meis vos et omnes vestros excommunicans æterno anathemate condemnabo. Pro fidelitate quam vobis servo, hæc gemebundus scribo, quoniam cupio vos secundum Deum et sæculum semper esse honorantum, et non Satanæ, sed Christi adjutorio, ad debitum vobis conscendere regni fastigium. Regnum enim quod Deus dat, firmum habet fundamentum: quod vero per injustitiam et rapinas acquiritur, caducum est, et cito decidivum, nec poterit diu permanere.

ANNO DOMINI DCCCXII.

RICULFUS SUESSIONENSIS EPISCOPUS.

NOTITIA HISTORICA.

(Ex Gallia Christiana.)

E judicibus qui in placito Vermeriensi anno 892 cellam Alfam Adremarensibus monachis asseruerunt, unus fuit Riculfus. Synodo Rhemensi astitit an. 893, in qua Carolus Simpiex unctus est. Consecravit Herveum archiepiscopum Rhemensem anno 900 in synodo Rhemensi, in qua diris devovit homines Bal-

duini comitis Flandriæ qui Fulconem archiepiscopum interfecerant. Constitutionem edidit an. 889, quæ exstat tom. IX Conciliorum Labb., pag. 416. In ea sunt multa observatione digna. N. 3, *de horis canonicis* legitur: « Habete quæsumus studium in psalmos cantando, in divinos libros legendo, in canonicas

horas custodiendo, id est primam, tertiam, sextam, missarum quoque quotidiana celebratione, nonam, vespervas et completorium, atque matutinale officium decantando, et invitare parochianos vestros ut si ad alios cursus venire non sufficiunt, saltem missas frequentius audire studeant, et Dominicis atque aliis diebus festis vespervas, matutinas et missas frequentare non prætermittant. » Ex hac constitutione N. 8 facienda erant scrutinia per baptismales ecclesias

A statuto intra Quadragesimam tempore, et baptizati mox post baptismum Eucharistiam, id est communionem sanctam percipiebant. N. 20 sancitur « ut in Kalendis uniuscujusque mensis per singulas decanias presbyteri simul conveniant, et convenientes non pastis vel potationibus vacent, sed de suo ministerio et religiosa conversatione, atque de his quæ in eorum parochiis accidunt sermonem habeant. » Obiisse creditur Riculfus anno 902.

STATUTA RICULFI.

(Province de Reims, tom. I, pag. 525.)

Ego Riculfus humilis Suessionum episcopus, dum alios docere debetis : quia nemo, quæ nescit, consideratis paræciæ divinitus nobis commissæ necessitatibus, atque comministris nostris competenti habita ratione, inspirante pariter et opitulante Domino, quædam, quæ ad sacerdotum nostrorum com-
 monitionem, vel vulgaris populi eruditionem pertinere videbantur, modeste et utiliter pro viribus tractare disposui. Et quamvis totius Christianæ vitæ regula divinæ Scripturæ paginis satis superque teneatur inserta, non incongruum tamen fore putavi, quædam ex his, quæ simplicium observationi conveniunt, brevibus et lucidis capitulis annotare, vobisque consacerdotibus, et cooperatoribus nostris habenda simul et crebrius legenda committere, ut si tanta divinæ et canonicæ auctoritatis volumina revolvere non sufficitis, hæc saltem brevissima et aper-
 fissima manualiter frequentetis, et commissis vobis plebibus salubrem vivendi normam his admonitiunculis præmonstretis. Ita enim, cooperante Domino, et periculo ministerii vestris vos poteritis exuere, et cum subjectis populis ad cælestis regni gaudia pro-
 perare.

I. Attendite ergo, quia nobiscum sollicitudinem gregis Domini percipistis, et in sacerdotali ministerio secundi ordinis et dignitatis locum possidetis. Et sicut nos, licet immeriti, apostolorum vices in hac ecclesia agere debemus : ita et vos quoque septuaginta duorum discipulorum nobiscum ministerium in hac plebe Dominica exercere oportet. Nam et in veteri lege Moyses et Aaron locum summi pontificis tenuerunt, et filii quoque Aaron officium sacerdotale in secundo gradu sortiti sunt. Ad vos enim plebium pertinet cura et sollicitudo, et ex vobis pendet eorum salus, utilitas, atque animarum profectus ; scriptum namque est de vobis : *Labia sacerdotis custodient scientiam, et legem requirent ex ore ejus : quia angelus Domini exercituum est (Malach. II)*. Angelus namque Latino eloquio *nuntius* dicitur : et vos quidem angelorum ministerium expletis, quando vestras plebes instruitis atque docetis ; sed primo necessarium est, ut ipsi diligenti meditatione litterarum sacrarum lectionem discatis, quam postmo-

II. Oportet igitur unumquemque sacerdotem, vita, et moribus, et actibus bonis, cum Dei auxilio, populo sibi commisso, cæterisque subditis excellere, ut in eo videant quid imitari et sequi bene operando possint, castitatis videlicet, humilitatis, modestiæ, aliarumque virtutum, divina gratia largiente, exemplum præbeat, ut juxta Apostoli vocem, doctrinam Dei nostri in omnibus ornet (*Tit. II*).

III. Habete, quæsumus, studium in psalmos cantando, in divinos libros legendo, in canonicas Horas custodiendo, id est, primam, tertiam, sextam ; missarum quoque quotidiana celebratione, nonam, vespervas et completorium, atque matutinale officium decantando. Et invitare parochianos vestros ut si ad alios cursus (b) venire non sufficiunt, saltem missas frequentius audire studeant, et Dominicis atque aliis diebus festis vespervas, matutinas, et missas frequentare non prætermittant.

IV. Ad vos ergo dictum esse scitote : *Mundamini, qui fertis vasa Domini (Isa. LII)*. Ubi non tantum intelligendum esse putetis, quod de calice et patena (c), ubi corpus et sanguis Domini conficitur, dictum sit ; sed de corporis munditia, et mentium puritate. Ut enim beatus Gregorius dicit, cum de parabola decem virginum tractaret : « Vascula nostra sunt corda, in quibus ferimus cuncta quæ cogitamus. Habemus itaque fragile vas, id est corpus nostrum, quod semper summopere mundum servare debemus, ut dum oblationes mundas Deo porrigimus, ipsi

(a) Capitulum XVI, an 769.

(b) Id est officium.

(c) Id est corporale.